

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

Slutrapport

KIDDS Konfliktlösning, Inflytande, Delaktighet, Demokrati i Skolmiljö dnr B3.3-0188/2006 Kartläggning

Efter genomförd trygghetsmätning hos alla elever i åk 8 i kommunen framkom att en stor del av eleverna känt sig otrygga, kränkta och hotade i skolan. Brottsförebyggande rådet initierade skolmedling på en av kommunens högstadieskolor och inför detta gjordes även där en enkel enkätundersökning. Pedagoger, elever i åk 8 och övrig skolpersonal fick svara. Där framkom ett behov av konflikthanteringsverktyg och att hotbilder är vanliga i skolan.

Samtidigt med denna process arbetade kommunens elevombud tillsammans med elever och skolpersonal med att definiera elevinflytande och arbeta fram en handlingsplan på samma skola. (Den processen definieras mer i detalj i delrapporten). Vi såg snabbt att man bör ha ett brett perspektiv för att verka för en tryggare skolmiljö. Av det kom projektets grundidé, att arbeta på alla plan med att skapa en bättre skolmiljö och klassrumsklimat.

När vi med stor iver började arbetet under ht -06 med både elever, pedagoger, föräldrar och övrig skolpersonal samtidigt insåg vi att projektet behövde avgränsas. Både för att projektledarna skulle orka med att driva arbetet och för att nå effekt. Efter en kort utvärdering och analys av KIDDS så insåg vi att vi kunde helt naturligt "luta" oss mot elevskyddslagen. Lagen infördes 1 april 2006 och därmed fick vi ett konkret, effektivt verktyg i vårt fortsatta projektarbete under 2007. Utifrån elevskyddslagen kopplas ett arbete med likabehandlingsplaner på respektive skolor.

Barn och elevskyddslagen:

Lagens ändamål och tillämpningsområde

1 § Denna lag har till ändamål att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Lagen har också till ändamål att motverka annan kränkande behandling.

Denna lag tillämpas på utbildning och annan verksamhet som avses i skollagen (1985:1100).

Vi väljer att avgränsa slutrapporten med att fokusera på effekter av likabehandlingsplansarbetet på skolan.

Åtgärder

Genom att utöka inflytandet generellt för både elever och övrig skolpersonal på respektive skolor så ser vi att effekter av olika insatser ökar och sker snabbare. I synnerhet kring likabehandlingsplansarbetet måste barn och ungdomar vara med att utvärdera, kartlägga och ta fram åtgärder för utvecklingsområden. Därmed förtydligas och konkretiseras de demokratiska processerna i skolmiljön. Genom att använda barn och ungdomar och se dem som en resurs i likabehandlingsarbetet så har det varit en stor framgångsfaktor i KIDDS projektet.

Vi presenterar nedan vilka genomförda åtgärder som har tagits fram tillsammans med respektive målgrupp

Åtgärder som tagits fram av målgruppen pedagoger:

- Katrin Bureus "Att bemöta konflikter och förtryck i skolan" genomfördes innan höstterminsstarten. Där fick alla arbeta med värderingsövningar, forumteater m.m.
- Handledning av projektledarna har skett med rektorer och pedagoger för att ta fram strategier för det fortsatta likabehandlingsplansarbetet/elevinflytande efter projekttiden.
- Trygghetsvandringsmanual har presenterats för alla rektorer i kommunen som ett tillgängligt arbetsredskap i skolornas trygghetsarbete.

Åtgärder som tagits fram av målgruppen elever:

- "Otrygghetsvandring" genomfördes och presenterades senare i form av ett bildspel för all skolpersonal.
- Eleverna på Stenhamreskolan har arbetat med och framfört en föreställning "Tankar från barnet inom dig" till alla pedagoger på skolan.
- En temadag "En fördomsfri skola" har på elevinitiativ genomförts och dagen blev nominerad och vann Landshövdingens pris

Åtgärder som tagits fram av målgruppen övrig skolpersonal:

- Under höstlovet samlade projektledarna skolmåltdspersonalen för att göra en behovsinventering. Utifrån denna träff gjordes en åtgärdsplan. Där ingick en skyddsronnd som senare genomfördes av kostchefen, personal och elever. En annan åtgärd som efterfrågades var "matsalsträffar" med skolmåltdspersonal samt låg- och mellanstadieeleverna för att förbättra matsalsmiljön.

Åtgärder som projektledarna har tagit initiativ till

- Barn och elevskyddslagen har presenterats och arbetats med på förutom projektets skola 4 externa skolor.
- Elevskyddsutbildning har tillhandahållits till alla skolor i kommunen
- Med stöd av Myndigheten för skolutveckling har vi sett över strategier hur man får en kvalitetssäkring kring inflytande.
- En föreläsning av EXIT kring främlingsfientlighet anordnades för skolpersonal och elever. Allmänheten inbjöds till kvällsföreläsningen
- Från f.klass till åk 9 på två skolor i kommunen har vi arbetat fram likabehandlingsplaner tillsammans med skolpersonal.
- Utbildning 2 dgr i Jämställdhet, genus och lärande JGL
- Coachning till projektledarna i vidarearbete
- Projektet avslutades med en kreativitetens föreläsning av Teo Härén

Åtgärder som planerades och aldrig genomfördes

BOJ har inte introducerat någon ungdomssektion som var planerat initialt. Resurser har inte funnits lokalt.

Som vi skrev i delrapporten har vi under projektets gång lagt bort idén om metodpaket eftersom det handlar mer om ett förhållningssätt och elevers delaktighet.

Enkätundersökningen som planerades i slutet av projekttiden har inte genomförts.

Orsaken till detta är att vi redan har en kontinuerlig trygghetsmätning som genomförs av Barn och utbildningsförvaltningen samt LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitik).

Genomförande- Vårt tillvägagångssätt

Vi ville ha ett verktyg att utgå ifrån, något som redan var verksamt på skolan, som var lagbundet. 2006 1 April trädde barn och elevskyddslagen in 2006:67

Alla skolor omfattas av lagen och skall upprätta en likabehandlingsplan. Ett levande dokument som beskriver utförligt det förebyggande/hälsofrämjande arbetet mot brott och otrygghetsproblem på aktuell skola.

Tillvägagångssättets grundstolpar är:

- Nulägesanalys
- Mål
- Åtgärder, för att upptäcka och vid akut kränkning/diskriminering
- Utvärdering

Verksamt förhållningssätt när man arbetar med att ta fram Likabehandlingsplaner

Sätt er gärna i en cirkel, så att alla ser varandra

Som ledare berättar du förhållningsregler, t.ex.

- Alla är lika viktiga
- Inga idéer är fel
- Ingen uppfattning är mer rätt än någon annan
- Deltagarna behöver ej vara överens (i nulägesanalysen)
- Inga negativa kommentarer till varandra i gruppen

Förutsättning att man har ett reflekterande arbetssätt, att lyssna in gruppen, vara tydlig vad lagen innebär

Varje skola har ansvarat för fortsatt förankring, uppföljning och revidering av likabehandlingsplanen.

060501 – 061221

Kartläggning och framtagning av verksamma metoder/förhållningssätt

070108 – 070608

Bepröva förhållningssätt och metod kopplad till likabehandlingsplan utifrån lagen 2006:67

070609 – 070928

Elever har tagit emot Landshövdingens pris, projektledarna fick coaching inför projektets slutsummering samt för vidare arbete i sina nuvarande tjänster.

Utbildning 2 dgr i Jämställdhet, genus och lärande JGL

Kreativitet föreläsning med Teo Härén, anordnades tillsammans med Närljus och Brostugan Umbra. Regionalförbundet Gävleborg och ungdomsstyrelsens konferens, där vi deltog aktivt på ett seminarium, hur man arbetar fram handlingsplaner tillsammans med barn/ungdom. Slutrapporten producerades.

Målgrupp: Den enskilda skolans personal, elever samt föräldrar. Rektorsgrupper, extern utbildning

Aktörer: Projektledarna, lokala BRÅ, elever, personal och föräldrar
Barn- utbildningsförvaltningen, NärLjus, Myndigheten för skolutveckling
Och Ungdomsstyrelsen.

Vi projektledare har utbildat personal och

Varit handledare i utformande av likabehandlingsplaner.

Skolpersonalen har sammanfattat processerna och åtgärderna i planen samt att personalen och eleverna står för verkställande av åtgärderna.

Vissa av åtgärderna har vi varit operativa tex. Att arbeta med

Skolornas klassrumsmiljö, temadagar då vi har varit föreläsare, handlett elever i deras utbildning
"Tankar från barnet inom dig"

Effekter

Ett av elevinitiativen blev nominerad och vann sedan landshövdingens pris som delades ut den 14 september 2007 på Gävle slott

Likabehandlingsplansarbetet på kommunens skolor har permanentats som huvuduppgift till Elevombudet i kommunen. Samarbete sker med brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådets koordinator fortsätter och utvecklar målet och arbetet för att alla skolor i kommunen skall ha en aktiv brottsförebyggande strategi.

När vi analyserat projektet och processen med de som deltagit under hela projektiden kom en hel del synpunkter fram bl.a.:

- Inställningen hos personalen är viktig
- Ett tydligt uttalat ansvar måste fördelas i personalgruppen
- Förstärkning av ett personligt trygghetsarbete bör ske parallellt
- Lärarummet ligger för långt ifrån eleverna.
- Att använda elever som resurs och kraft ökar förväntningarna
- Mer information skall erbjudas innan den första kartläggningsträffen. Vilka hade skapat dokumentet?
- Skolans val, demokratiprojekt
- Uppstart bör ses över
- Klassråden bör tänka till. Både på grupp- men även på individ nivå
- Inspirationsdag "Vad är viktigt i elevinflytande?" En mix av att lyssna och göra utifrån styrdokument

Summering – sammanfattning

Det är absolut nödvändigt att använda oss av ungdomars och barns resurser i nulägesanalysen

Och deras kunskapen som omfattar vardagen är vi helt beroende av. Lyfta fram deras kreativa tänk i åtgärderna, för att nå målen i Likabehandlingsplanen.

I arbete med unga människor går vi från kunskap, insikt till konkret handling.

**Ekonomisk redovisning av KIDDS Konfliktlösning, Inflytande, Delaktighet,
Demokrati i Skolmiljö dnr B3.3-0188/2006**

Brottsförebyggande rådet fick den 8 maj 2006 enligt beslutsprotokoll 53 beviljat 120 000 kronor till lokalt brottsförebyggande arbete i Ljusdals kommun. Pengarna har använts enligt nedan.

Aktiviteter/insatser:	Kostnad kronor:
Utbildningsmateriel	3 795
Hyra lokaler och fordon	12 496
Externa föreläsare och utbildningar (personal + elever)	30 213
Resekostn., kost och logi	3 726
Konferensavg. och kurskostn. Projektledare	8 350
Div. omkostn. Elevaktiviteter	3 694
Elevinitiativ Temadagar	5 000
Kreativitet – inflytande Teo Härén	10.000
Jgl utbildning (Jämställdhet, genus och lärande)	2 500
Arbetsinsats projekttiden lön 25% (16 mån + p.o. påslag) (9 375 kronor x 16= 150 000)	<u>150 000</u>
Summa totalt	229 774
Använda projektmedel ./.	120 000
Egen insats	109 774

Ort datum

Ort och datum

Underskrift av projektledare/sökande

Underskrift ekonomiansvarig

Namnförtydligande

Namnförtydligande